

Motion till riksdagen 2009/10:Ju403

av **Andreas Norlén (m)**

En avdelning för resningsansökningar m.m. inom Högsta domstolen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild avdelning inom Högsta domstolen för behandling av ansökningar rörande resning, domvillor m.m.

Motivering

Högsta domstolens (HD:s) viktigaste uppgift är att vara prejudikatinstans, det vill säga att avgöra principiellt intressanta mål till ledning för rättstillämpningen i flertalet övriga domstolar. HD har emellertid en del andra uppgifter, varav några tar tämligen stora resurser i anspråk. De två uppgifter vid sidan av prejudikatbildningen som kräver störst resurser är prövningen av utlämningsärenden samt prövningen av ansökningar rörande resning, domvillor m.m.

Resning kan, enligt rättegångsbalken (RB) 58 kap, beviljas till exempel om ny bevisning tillkommit, som gör det sannolikt att målet skulle ha fått en annan utgång än det fick, om lagfaren domare eller åklagare varit jävig eller om rättstillämpningen i domen uppenbart strider mot lag. En dom kan, enligt RB 59 kap, undanröjas till följd av domvillor till exempel om ett grovt rättegångsfel (formellt fel) förekommit under rättegången. Det kan handla om att målet tagits upp trots att det förelegat rättegångshinder, som domstolen haft att självmant beakta, eller om att domen avser en person som inte varit rättligen stämd och inte heller fört talan i målet.

Dessa båda institut – jämte institutet återställande av försutten tid, som också regleras i RB 58 kap – är viktiga ”rättssäkerhetsventiler” i rättssystemet. Flertalet ansökningar avslås, men varje ansökan måste granskas noga.

Fel! Okänt namn på

De fall där en åtalad kan ha dömts oskyldig eller där ett grovt rättegångsfel begåtts måste upptäckas bland den stora mängden ansökningar.

När nya justitieråd rekryteras, verkar det rimligt att i första hand beakta kandidaternas förutsättningar att tillföra värdefullt arbete i den prejudikatbildande verksamheten. På senare år har strävan varit att rekrytera justitieråd från fler delar av det juridiska fältet än vad som tidigare varit fallet. Det har yttrat sig främst genom att fler advokater utsetts till justitieråd. Rättschefer, professorer och underrättsdomare är som tidigare också företrädare i HD. Att vara skicklig när det gäller att analysera rättsfall och att föra stringenta och principiellt genomtänkta juridiska resonemang innebär inte med nödvändighet att man är den som är bäst lämpad att bedöma ansökningar gällande resning eller domvillor.

För att så effektivt och säkert som möjligt kunna upptäcka om något verkar vara fel med en dom eller bedöma om ett nytt bevis troligen hade givit målet en annan utgång, är sannolikt bred erfarenhet från domstolsarbete en fördel. Domare med en bakgrund i tingsrätter och hovrätter är typiska exempel på personer med sådan erfarenhet.

Mot bakgrund av detta bör man överväga att inom HD inrätta en avdelning, vars enda uppgift skulle vara att pröva ansökningar rörande resning, återställande av försutten tid och domvillor. Till denna avdelning skulle man i första hand utnämna personer som varit domare i tingsrätter och hovrätter. En annan möjlighet skulle vara att inrätta en särskild domstol med dessa uppgifter, men en sådan lösning skulle medföra mer administration utan att tillföra något mervärde.

Med en särskild avdelning inom HD med dessa uppgifter, skulle dessa prövningar förmodligen kunna ske snabbare och möjligen än mer rättssäkert än idag, samtidigt som övriga avdelningar inom HD i högre grad skulle kunna fokusera på domstolens huvuduppgift, prejudikatbildningen. Om antalet justitieråd på de övriga avdelningarna bör minskas, när den nya avdelningen inrättas, behöver övervägas närmare.

Stockholm den 5 oktober 2009

Andreas Norlén (m)